

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VIENKARTINĖS KOMPENSACIJOS, MOKAMOS UŽ
NAUDOJIMĄSI PAGAL ĮSTATYMĄ AR SUTARTĮ TINKLŲ OPERATORIŲ NAUDAI NUSTATYTU
SERVITUTU, APSKAIČIAVIMO IR IŠMOKĖJIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
TAP-18-680(3)**

2018-07-13 Nr. NV-1848

Vilnius

Projekto rengėjas: Energetikos ministerija.

Projekto tikslas: patvirtinti vienkartinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi pagal įstatymą ar sutartį tinklų operatorių naudai nustatytu servitutu, apskaičiavimo ir išmokėjimo metodiką.

Dabartinė situacija:

- Nutarimo projektu siūloma apibrėžti vienkartinių kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką už servitutus, nustatytus elektros tinklų operatorių (skirstomųjų tinklų, pvz., AB „Energijos skirstymo operatorius“, ir perdavimo sistemos – LITGRID, AB) naudai pagal įstatymą ir pagal sutartį, statant elektros tinklus elektros tinklų operatoriui nepriklausančiuose žemės sklypuose.
- Iki šiol nebuvo nustatyta aiškaus imperatyvo atlyginti privačios žemės savininkams už servituto nustatymą žemės sklypui, kai tiesiami elektros tinklai, ir šį klausimą sprendavo individualiai elektros tinklų operatorius ir žemės savininkas.
- Priėmus nutarimą, elektros tinklų operatoriai žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkams privalės aiškiais ir nediskriminaciniais pagrindais atlyginti už nustatytus ir planuojamus nustatyti servitutus.
- Vienkartinės kompensacijos dydis pagal įstatymą nustatytiems servitutams ir pagal sutartį nustatomiems servitutams yra apskaičiuojamas taikant skirtingas kompensacijų formules. Šių formulių koeficientai nustatyti atsižvelgiant į VKEKK pateiktus preliminarinius įvertinimus ir į Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimu Nr. 1541. Formulės nustatytos siekiant teisingo atlyginimo, tačiau taip, kad operatorių patiriami kaštai nedarytų reikšmingos įtakos elektros energijos tarifui, tai yra vartotojui pernelyg neišaugtų elektros energijos visuomeninė kaina.

Projekto esmė:

- Nustatyti, kad už tinklų operatorių naudai įtvirtintus servitutus privalės būti mokamos kompensacijos, apskaičiuotos pagal Nutarimo projekte pateiktą tvarką;
- Nustatyti, kad bus kompensuojama už jau esamus pagal įstatymą nustatytus servitutus, jeigu už juos dar nebuvo atlyginta, pagal žemės savininko ar valstybinės žemės patikėtinio prašymą.
- Nustatyti, kad elektros tinklų operatoriai tiesti naujus tinklus galės tik sudarę sutartis su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininkais dėl žemės ar kito nekilnojamojo turto servitutų nustatymo elektros tinklams įrengti tinklų operatoriams nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje.
- Taip pat nustatyti, kad žemės savininkams turės būti išmokėtos vienkartinės kompensacijos nuostoliams dėl servitutų atlyginti dėl sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirto miško ar kito nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį praradimo.

Derinimas: pateiktas nutarimo projektas koreguotas pagal antrinę Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą. Neatsižvelgta į 2 esmines pastabas dėl Elektros energetikos įstatymo nuostatų neviseiško įgyvendinimo:

- siūlomu reglamentavimu nebūtų nustatyta vienkartinių kompensacijų, mokamų nuostoliams dėl kitų nekilnojamųjų daiktų servitutų nustatymo, atlyginti, maksimalaus dydžio apskaičiavimo tvarka,
- taip pat nebūtų nustatyta nuostolių atlyginimo tvarka žemės ar kito nekilnojamojo daikto servituto, nustatyto pagal įstatymą, atveju.

Derinant nutarimo projektą, taip pat naujai buvo pateiktos Lietuvos miškų savininkų asociacijos ir Lietuvos žemės savininkų asociacijos pastabos, į didžiąją dalį jų Energetikos ministerija neatsižvelgė, motyvai pateikiami derinimo pažymoje. Pagrindinės Asociacijų pastabos susijusios su išmokos dydžiu, laikotarpiu, už kurį turėtų būti išmokama kompensacija ir reikalavimu įvesti nuolatinę kompensavimo tvarką (ne vienkartinę). Pritariame Energetikos ministerijos argumentams, kad tokia kompensacijų išmokėjimo tvarka pareikalautų nepagrįstai didelių tinklų operatorių išlaidų ir dėl to kiltų grėsmė tarifo didėjimui.

Atitikimas Vyriausybės programai: nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada:

- Vyriausybės Teisės grupės išvados laikytinos pagrįstomis. Nesant objektyvių galimybių įgyvendinti šias įstatymų nuostatas, turėtų būti inicijuojamas Elektros energetikos įstatymo atitinkamų nuostatų pakeitimas
- Atsižvelgiant į tai, kad yra esminių nesuderintų pastabų siūlytina nutarimo projektą pakartotinai svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja
Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė